

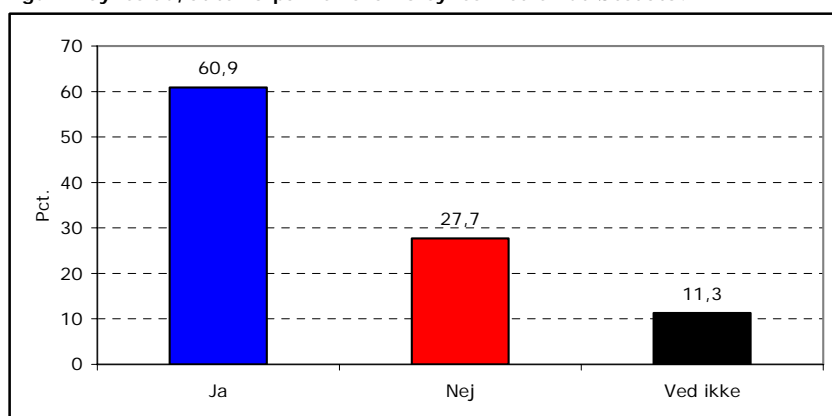
OPBAKNING TIL SOLNEDGANGSKLAUSULER I REGERINGENS ANTI-TERRORPAKKE

Regeringens anti-terrorpakke indebærer alvorlige indgreb i borgernes frihed, og bør derfor ikke forblive ved magt længere end absolut nødvendigt. CEPOS foreslår, at terrorpakken forsynes med en udløbsdato eller såkaldte solnedgangsklausuler. Forslaget møder stor opbakning i befolkningen. Ifølge en undersøgelse fra CATINÉT støtter 61 pct. af danskerne CEPOS' forslag om solnedgangsklausuler. CEPOS anbefaler endvidere, at vedtagelsen af terrorpakken udsættes, og at en anti-terrorlovgivningskommission inddrages i lovgivningsarbejdet især med henblik på at vurdere om den nuværende terrorbeskyttelse er utilstrækkelig ligesom kommissionen skal inddrages, når politikerne ved udløbsdatoen evt. skal forlænge anti-terrorlovene.

61 pct. af danskerne støtter solnedgangsklausuler

61 pct. af danskerne støtter CEPOS' forslag om, at terrorpakken skal forsynes med en udløbsdato eller en såkaldt solnedgangsklausul. 28 pct. siger nej til en udløbsdato, mens 11 pct. svarer "ved ikke".

Figur 1. Synes du, at terrorpakken skal forsynes med en udløbsdato?

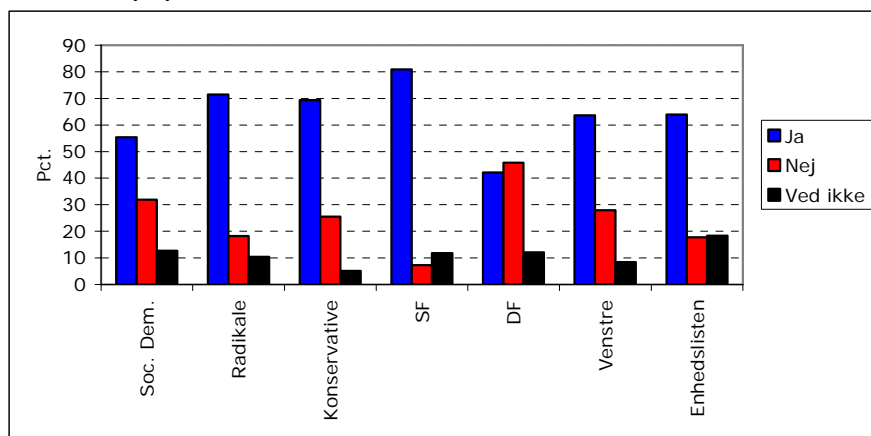

Anm.: Meningsmålingen er foretaget på 1069 personer i januar 2006. Det fulde spørgsmål lyder: "Regeringen har planer om at gennemføre en ny terrorpakke, som giver politiets efterretningstjeneste en række nye beføjelser, blandt andet aflytning af borgere uden en dommerkendelse. Det har været foreslået, at denne terrorpakke forsynes med en udløbsdato, så Folketinget skal forny loven, hvis terrorpakken fortsat skal gælde efter denne dato, for eksempel 1. januar 2010. Synes du, at terrorpakken skal forsynes med en sådan udløbsdato?"

Der er opbakning til solnedgangsklausuler på tværs af politisk tilhørsforhold, jf. figur 2 næste side.

**Figur 2. Synes du, at terrorkpakken skal forsynes med en udløbsdato?
Svar fordelt på politisk tilhørsforhold**

Anm.: Meningsmålingen er foretaget på 1069 personer i januar 2006. Det fulde spørgsmål lyder: "Regeringen har planer om at gennemføre en ny terrorkpakke, som giver politiets efterretningstjeneste en række nye beføjelser, blandt andet aflytning af borgere uden en dommerkendelse. Det har været foreslået, at denne terrorkpakke forsynes med en udløbsdato, så Folketinget skal forny loven, hvis terrorkpakken fortsat skal gælde efter denne dato, for eksempel 1. januar 2010. Synes du, at terrorkpakken skal forsynes med en sådan udløbsdato?"

Blandt alle partier, bortset fra Dansk Folkeparti, støtter et flertal af vælgerne forslaget om solnedgangsklausuler.

De største tilhængere af solnedgangsklausuler i terrorlovgivningen findes i SF og Det radikale Venstre, hvor hhv. 81 pct. og 71 pct. siger ja til at forsyne terrorkpakken med en udløbsdato¹. Også regeringspartierne vælgere er positive. Således svarer 69 pct. af de Konservatives vælgere ja, mens 64 pct. af Venstres vælgere svarer ja til solnedgangsklausuler. Blandt socialdemokratiske vælgere støtter et flertal på 55 pct. forslaget, mens 32 pct. er imod.

Solnedgangsklausuler

Terrortrusler har det med at komme og gå. Som eksempel kunne nævnes De Røde Brigader i Italien og Rote Arme Fraktion i Tyskland. Begge var alvorlige trusler i 1970'erne, men truslen forsvandt i 1980'erne. Solnedgangsklausuler kan medvirke til at sikre, at regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse ikke fortsætter længe efter, at truslen er ophørt.

Solnedgangsklausuler er helt almindelige i en række andre lande, der har fundet det nødvendigt at gennemføre ny terrorlovgivning efter den 11. september 2001. Således har både Australien og USA solnedgangsklausuler i deres terrorlovgivning. Pointen med en udløbsdato er, at en evt. skærpet sikkerhedssituation må formodes ikke at være en permanent tilstand.

Omvendt kan politikerne ved udløbsdatoen forlænge lovene, hvis trusselsbilledet ikke har forbedret sig. Klausulerne tvinger politikerne til at forholde sig til trusselsniveauet, og man kan ved en evt. forlængelse inddrage opnåede erfaringer til at raffinere den ny lovgivning.

¹ Svarprocenterne fra SF, Radikale og Dansk Folkeparti er signifikant forskellige fra det samlede gennemsnit

Ny lovgivning bør ske efter en nøje afvejning af samfundsmæssige, politiske og juridiske hensyn

Advokatrådet har tidligere påpeget², at gennemførelse af ny lovgivning i Danmark bør ske efter en nøje afvejning af samfundsmæssige, politiske og juridiske hensyn, og ændringer i denne proces, især væsentlige ændringer, forudsætter et grundigt forarbejde. Terrorpakken repræsenterer alvorlige indgreb i borgernes frihed, og kræver i højere grad end normalt, at Advokatrådets anbefalinger efterleves. Kritikken af lovgivningsarbejdet synes at påvise, at anbefalingerne ikke er blevet efterlevet i lovgivningsprocessen.

Det bør således bemærkes, at den foreslåede bestemmelse om aflytningskendelser muligvis ikke er i overensstemmelse med Grundlovens §72 om boligens ukrænkelighed. Dertil kommer, at en række af forslagene på teleområdet vil være så lette at omgå, at de reelt ikke vil have nogen effekt med hensyn til at forebygge eller opklare terrorkriminalitet. Der mangler endvidere en vurdering af, om de samlede økonomiske omkostninger ved forslagene står i et rimeligt forhold til de forventede gevinster, og i den forbindelse om ressourcerne kunne have været bedre anvendt til på anden vis at bekæmpe terror. Endelig mangler en evaluering af de hidtidige erfaringer med den danske terrorpakke fra 2002 samt erfaringerne med terrorlovgivning i andre lande

Her ville det eksempelvis være relevant, at undersøge erfaringerne fra Australiens Anti-terrorism Bill fra 2005 og USA's erfaringer med terrorlovgivning lige fra præsident Clinton's Aviation Security and Antiterrorism Act fra 1996 til Præsident Bush's såkaldte Patriot Act fra 2001.

Anti-terrorlovgivningskommission

CEPOS så derfor helst, at lovvedtagelsen blev udsat indtil det fornødne beslutningsgrundlag er tilvejebragt, især eftersom regeringens embedsmandsudvalg, som den 3. november 2005 barslede med 49 konkrete forslag til terrorlovgivning, ved samme lejlighed fastslog, at Danmarks nuværende terrorberedskab ikke er utilstrækkeligt³.

Det fornødne beslutningsgrundlag foreslås tilvejebragt ved at nedsætte en anti-terrorlovgivningskommission bestående af jurister, økonomer samt eksperter i IT og terror.

Kommissionen skal tage stilling til ovennævnte spørgsmål, herunder især, om den nuværende terrorbeskyttelse er utilstrækkelig, om de foreslåede tiltag kan forventes at have den ønskede effekt, om omkostningerne ved forslagene (både økonomiske og retssikkerhedsmæssige) står i et rimeligt forhold til den forventede effekt, og om netop disse forslag bedst sikrer den ønskede effekt.

Hvis regeringen på trods af disse omstændigheder vælger at insistere på en hurtig vedtagelse af lovgivningen, er der navnlig behov for at indføre solnedgangsklausuler, som sikrer, at de nye lovbestemmelser blive evalueret og kommer til fornyet overvejelse i folketinget.

Det bør indgå i lovgrundlaget, at en sådan evaluering skal foretages af en kommission som beskrevet ovenfor.

² Advokatrådet (1997): Kvaliteten i lovtillblivelsen - Et debatoplæg fra Advokatrådet, København: Advokatrådet

³ "Der kan være anledning til at understrege, at antallet og rækkevidden af de fremlagte anbefalinger ikke skal ses som udtryk for, at det danske samfunds nuværende beredskab og indsats over for terrorisme efter arbejdsgruppens vurdering er utilstrækkeligt", Den tværministerielle arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse (2005): "Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror", København: Statsministeriet.